

Motion till riksdagen

2012/13:So17

av Eva Olofsson m.fl. (V)
med anledning av prop. 2012/13:94

Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen i de delar det avser 4 kap. 1 b §.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att socialtjänstlagen bör ändras så att det uttryckligen blir förbjudet att kräva motprestationer för ekonomiskt bistånd, utöver att stå till arbetsmarknadens förfogande och vara inskriven på Arbetsförmedlingen.

2 Bakgrund

Regeringen föreslår i proposition 2012/13:94 Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet att för den som fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska endast 75 procent av inkomsten från anställning räknas med när rätten till ekonomiskt bistånd bedöms och att det ska kunna gälla i två år.

Socialnämnden föreslås vidare få utökade möjligheter att anvisa dem som får ekonomiskt bistånd till praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Till sist föreslås att gränsen för när hemmavarande barns inkomster av arbete påverkar det ekonomiska biståndet höjs från ett halvt till ett prisbasbelopp.

3 Arbete och ekonomiskt bistånd

Regeringens förslag om att införa ett ekonomiskt incitament inom ramen för det ekonomiska biståndet bygger på det felaktiga antagandet att människor med försörjningsstöd inte vill söka arbete på grund av höga reservationslöner.

Fel! Okänt namn på

En liknade försöksverksamhet i Finland som har pågått i drygt 10 år har knappt fått några mätbara effekter på vare sig sysselsättning, inkomster eller antalet mottagare av ekonomiskt bistånd.

Reglerna är dessutom orättvisa eftersom inte alla kan utnyttja möjligheten. De som får ekonomiskt bistånd på grund av att de saknar arbetsförmåga till följd av sjukdom, men inte är berättigade till ersättning från sjukförsäkringen, är helt utestängda från förmånen eftersom de inte kan arbeta.

Att antalet personer med långvarigt ekonomiskt bistånd ökar är en följd av regeringens arbetsmarknadspolitik med massarbetslöshet som följd samtidigt som arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen har genomgått kraftiga försämringar. Det har lett till att allt fler människor tvingats söka ekonomiskt bistånd för att kunna försörja sig trots att de endast är arbetslösa eller sjuka. Genom att förbättra arbetslöshets- och sjukförsäkringen får fler människor en stabilare försörjning samtidigt som de kan erbjudas bättre stöd att återgå i arbete. För att förbättra den ekonomiska situationen för dem med lägst ekonomisk standard behövs också förstärkningar av bostads- och underhållsbidraget samt en översyn av nivån på det ekonomiska biståndet.

Regeringens förslag innebär dessutom ytterligare ett steg mot att det ekonomiska biståndet permanentas som stöd vid arbetslöshet. Mindre seriösa arbetsgivare kommer också att kunna utnyttja de nya reglerna och sänka lönerna.

Regeringens förslag till ändring av socialtjänstlagen (2001:453) 4 kap. 1 b § bör därför avslås. Detta bör riksdagen besluta.

4 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd

Regeringens nedmontering av arbetslöshetsförsäkringen har lett till ett kraftigt ökat bidragsberoende. Två tredjedelar av de inskrivna vid Arbetsförmedlingen saknar i dag rätt till arbetslöshetsersättning. I gengäld tvingas allt fler söka försörjningsstöd hos kommunerna på grund av arbetslöshet. Värst är situationen för unga och utrikesfödda som aldrig har haft en fast förankring på arbetsmarknaden. Arbetslöshet är i dag det klart vanligaste skälet att få försörjningsstöd. Bland unga med försörjningsstöd är det en majoritet som får det på grund av arbetslöshet.

Arbetslösa med försörjningsstöd måste oftast ha kontakter med både socialtjänsten och Arbetsförmedlingen och i vissa fall även Försäkringskassan. De har inte lika tillgång till Arbetsförmedlingens program som de som har arbetslöshetsersättning. Många kommuner bedriver därför egna lokala arbetsmarknadsprogram parallellt med Arbetsförmedlingens. Ingen heltäckande forskning om de kommunala arbetsmarknadsprogrammen finns, men de sammanställningar som gjorts tyder på att kvaliteten och effektiviteten är mycket varierande och generellt sämre än i Arbetsförmedlingens program. Många kommuner ställer krav på motprestationer från arbetslösa, krav som många gånger kan ifrågasättas. Det är tydligt att socialtjänstlagen behöver förtydligas på den punkten, inte minst ur rättssäkerhetsperspektiv.

Fel! Okänt namn på

Det är inte rimligt att staten på detta sätt vältrar över kostnader och ansvar för arbetslösheten på kommunerna. I stället för skärpta villkor för försörjningsstöd bör staten avlasta kommunerna och återta ansvaret för arbetsmarknadspolitiken.

Vänsterpartiet anser att grundförsäkringen i arbetslöshetsförsäkringen ska förändras så att den omfattar fler än i dag. Om fler har arbetslöshetsersättning kan de kommunala arbetsmarknadsprogrammen avvecklas och alla arbetssökande i stället erbjudas likvärdigt stöd från Arbetsförmedlingen. Vi har utvecklat våra förslag om grundförsäkringen i motion 2012/13:V502 En arbetslöshetsförsäkring som ger trygghet i omställning.

Socialtjänstlagen bör ändras så att det uttryckligen blir förbjudet att kräva motprestationer för ekonomiskt bistånd, utöver att stå till arbetsmarknadens förfogande och vara inskriven på Arbetsförmedlingen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 8 april 2013

Eva Olofsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Lena Olsson (V)

Ali Esbati (V)

Marianne Berg (V)

Lars Ohly (V)

Mia Sydow Mölleby (V)